

כך תטפלו באירוע "נזק תוצאתי" – תביעות רכוש ואובדן רווחים

מאת: דוד בכר

דוד בכר מסביר את חשיבותה של פוליסת אובדן רווחים; וגם – כיצד לחשב נזק תוצאתי על פני תקופת השיפוי

פוליסת ביטוח עם כיסוי סטנדרטי מכסה נזק ישיר לרכוש. נזק נוסף, חשוב, מתבטא בנזק תוצאתי כאובדן הכנסות ורווחים צפויים (Loss of profits). מדובר על כיסויים על בסיס שיפוי, השבת העסק לקדמותו טרם האירוע, הן בבחינת שיקום הנזק הפיזי והן בהחזרת הרווח הגולמי שהיה ערב המקרה הביטוחי.

הכיסוי לנזק תוצאתי נועד לכסות בין היתר הוצאות קבועות ורווח נקי לפני תשלום מס הכנסה וכמו כן, "הוצאות תפעול מוגדלות" במטרה להקטין את אובדן הרווח הגולמי. במסגרת הכיסוי ניתן להרחיב, עקב אובדן דמי שכירות, טובין בתהליך, בקירור ועוד. מודגש כי תנאי לתשלום אובדן רווחים הינו שיקום העסק לאחר האירוע.

קיום פוליסת ביטוח לאובדן רווחים וביטוח רכוש אצל אותו מבטח, הינו יתרון, בהיותו תמריץ לתשלום מהיר של תגמולי הביטוח בכפוף לפוליסת הרכוש על מנת שהעסק ישוב לפעילות שהייתה, ככל שניתן, טרם קרות האירוע. בזמן עריכת הכיסוי מעבר לתקופת הביטוח יש לקבוע את התקופה המשוערת של הפסקת תפעול העסק, קרי תקופת השיפוי, בדרך חישוב של ירידה על פי מחזור כספי, או בסיס תפוקה, תשומה, שכר ו/או מחלקתי שבהם יתכן ואין אחידות ברווח הגולמי.

פוליסת אובדן רווחים/תוצאתי כוללת הגדרות ונוסחאות לחישוב הרווח הגולמי, שאינם זהים למונחים של הנהלת חשבונות וראיית חשבון, הוצאות תפעול, הוצאות קבועות, שכר עבודה ועוד, אותם יש לחשב על פני תקופת השיפוי. על מנת להבין מהותה של פוליסה לאובדן רווחים, מוצגות דוגמאות לחישובים שערכתי בחוות דעת כמומחה לנזקי רכוש ואובדן רווחים.

דוגמה ראשונה – בית מלון

מדובר בבית מלון, כולל בריכת שחייה וסאונה יבשה, אשר פתוחים גם מחוץ לאורחי המלון, במשך כל ימות השנה.

בחדר הסאונה פרצה שריפה בחודש מאי 2013, שגרמה להשבתת בריכת השחייה. נתבקשתי לתת הערכה על אובדן הכנסות למלון. מתוך חוות הדעת הרחבה, מובא בתמצית הנחות ואופן חישוב הנזק התוצאתי. עולה מבקרה שערכתי כי המבוטחים נוהגים לערוך מראש תקציב על בסיס חודשי, בחתך לסוגי הכנסות והוצאות. נאותות הנתונים נבדקו על ידי, לנתוני תקציב לתקופה המקבילה ובכך שוכנעה המבטחת בקביעת שיעור הביצוע.

חישוב שיעור רווח גולמי + שיעור הוצאות שכר עבודה

(שנה סטנדרטית - טרם האירוע - באלפי ₪)

סעיף		סכום		הוצאות קבועות		הוצאות נחסכות		סכום	הערות
				אחוז	סכום	אחוז	סכום		
הכנסות									
תיירות פנים		20,984 ₪							
תיירות חוץ		15,653 ₪							
סה"כ הכנסות		36,637 ₪						36,637 ₪	
עלות המכירות והשרותים									
מזון		7,971 ₪		0.00%	0 ₪	100.00%	7,971 ₪		
עבודת חברי קיבוץ		2,050 ₪		0.00%	0 ₪	100.00%	2,050 ₪		
שכר עבודה ונילות		9,325 ₪		0.00%	0 ₪	100.00%	9,325 ₪		
הוצאות הפעלה אחרות		4,338 ₪		50.00%	2,169 ₪	50.00%	2,169 ₪	הערכה	
פחת		3,005 ₪		100.00%	3,005 ₪	0.00%	0 ₪		
סה"כ עלות המכירות		26,689 ₪		5,174 ₪		21,515 ₪			
הוצאות מכירה									
עבודת חברי קיבוץ		616 ₪		0.00%	0 ₪	100.00%	616 ₪		
פרסום וקידום מכירות		564 ₪		100.00%	564 ₪	0.00%	0 ₪		
סה"כ הוצאות מכירה		1,180 ₪		564 ₪		616 ₪			
הוצאות הנהלה וכלליות									
עבודת חברי קיבוץ		112 ₪		0.00%	0 ₪	100.00%	112 ₪		
שרותים מקצועיים		284 ₪		100.00%	284 ₪	0.00%	0 ₪		
אחזקת משרד		295 ₪		100.00%	295 ₪	0.00%	0 ₪		
פחת		18 ₪		100.00%	18 ₪	0.00%	0 ₪	הערכה	
אחרות		919 ₪		50.00%	460 ₪	50.00%	460 ₪		
חובות מסופקים ואבודים		37 ₪		0.00%	0 ₪	100.00%	37 ₪		
סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות		1,665 ₪		1,057 ₪		609 ₪			
סה"כ הוצאות		29,534 ₪		6,795 ₪		22,740 ₪		22,740 ₪	
סה"כ רווח תפעולי		7,103 ₪							
רווח גולמי בפועל עפ"י תנאי פוליסת הביטוח									
שיעור הרווח גולמי עפ"י תנאי פוליסת הביטוח									
רווח גולמי שנתי עפ"י תנאי פוליסת הביטוח לשנת 2012									
רווח גולמי לתקופת השיפוי עפ"י תנאי פוליסת הביטוח לשנת 2013									
שכר עבודה שכירים בפועל									
שיעור שכר עבודה שכירים עפ"י דוח כספי									
שיעור שכר עבודה שכירים % 50 מהנ"ל עפ"י פוליסה									
שכר עבודה שכירים עפ"י הפוליסה לשנת 2012.									
שכר עבודה חברים בפועל									
שיעור שכר עבודה חברים עפ"י דוח כספי									
שיעור שכר עבודה חברים - % 80.0 עפ"י פוליסה									
שכר עבודה חברים עפ"י הפוליסה לשנת 2012									
סה"כ שיעור רווח גולמי + שכר עבודה כולל									

דוגמה שניה – מפעל יצרני

המבוטחת היא חברה יצרנית שלה חברה בת שלובה/קשורה, הפועלת כזרוע שיווקית, אירע נזק עקב הצפת מי גשמים בחודש נובמבר 2012, תוך גרימת נזק, בין היתר למלאי ואובדן רווחים. מתוך חוות דעת שערכתי בהסתמך על דוחות כספיים מבוקרים, מובא תחשיב הנזק כלהלן:

דוחות רווח והפסד לתקופה:					
1-12/2010	1-12/2011	1-12/2012	1-12/2013	1-12/2014	
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	
₪.	₪.	₪.	₪.	₪.	
14,356,547	11,791,383	12,569,667	14,244,293	12,785,458	הכנסות (סה"כ)
2,257,595	1,663,101	2,554,233	2,120,200	1,073,660	מלאי פתיחה
6,997,303	7,206,186	7,294,734	7,698,100	6,694,779	קניות
20,630	- 39,759	11,674	25,118	- 24,881	הוצ' לאחריות
- 1,663,101	- 2,554,233	- 2,120,200	- 1,073,660	- 810,200	מלאי סגירה
7,612,427	6,275,295	7,740,441	8,769,758	6,933,358	עלות המכירות (סה"כ)
6,744,120	5,516,088				
46.97%	46.78%	4,829,226	5,474,535	5,852,100	רווח גלמי – ₪
רווח גלמי ממוצע 46.87%		38.42%	38.43%	45.77%	רווח גלמי – % (סה"כ)
		8.45%	8.44%	1.1%	אובדן רווח גלמי: %
		1,062,137	1,202,218	140,640	אובדן רווח גלמי: ₪

ניתן לראות כי שיעור הרווח הגולמי הסטנדרטי הממוצע של החברה הוא 46.87% בעוד שבשנים 2012 ו-2013 שהושפעו מההצפה, שיעור הרווח הגולמי פחת לכדי 38.42%. הפגיעה בשיעור הרווח הגולמי הינה כ-8.45% המשקפת הפסד של 2,264,355 ש"ח בשנים 2012 ו-2013.

דוגמה שלישית – סוחר

מדובר בחברה שעיסוקה ביבוא טובין. בחודש פברואר 2009 אירעה פריצה ונגנב מלאי סחורות, שבחלקו נתפס על ידי משטרת ישראל והוחזר למחסן המבוטחת. נתבקשתי לתת חוות דעת בגין שווי המלאי החסר ואובדן רווחים בשל החוסר. במקרה דנן, בהעדר כיסוי ביטוח, נתבעה חברת השמירה בשל רשלנותה עובר לאירוע.

את החוסר במלאי שנגנב חישבתי בשתי אופנים:

א. בשיטת מלאי תמידי משוחזר.

ב. בשיטת שיעור הרווח הגולמי על פי דו"ח כספי מבוקר.

לגבי שתי השיטות ערכתי את החישובים לתאריך בו נספר המלאי, לאחר האירוע, בפקוח שמאי חברת הביטוח (להלן "היום הקובע"). המלאי הכמותי מוכפל בעלות לפריט (עלות רכישה) הצביע על חוסר מלאי בסך של 1,843,194 ₪.

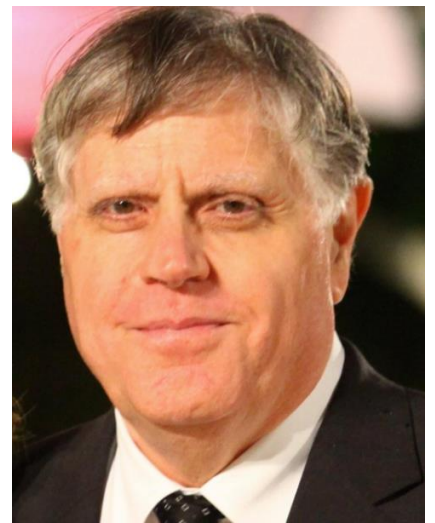
א. חישוב – מלאי תמידי	
מלאי פתיחה	כמות - יחידות
	40,518,631
כניסות	793,698
מכירות	11,345,619
מלאי ביום הקובע	29,966,710
צריך להיות	20,748,048
מלאי ביום הקובע	9,218,662
המלאי הכמותי מוכפל בעלות לפריט (עלות רכישה) הצביע על חוסר מלאי בסך של 1,843,194 ₪.	

א. שיטת המלאי התמידי – למלאי סגירה (31 בדצמבר), טרם האירוע, נוסף כניסות טובין והופחתו יציאות, עד לאירוע. התוצאה, מלאי כמותי שצריך להיות ביום הקובע, אילולא הגניבה. ליום הקובע, כמות המלאי שצריך להיות, הופחתה הספירה בפועל, ההפרש הינו מלאי (כמותי) חסר עקב אירוע הפריצה (גניבה).

ב. שיטת שיעור רווח גולמי – לשווי מלאי סגירה (31 בדצמבר), טרם האירוע, הוספתי עלויות רכישת טובין, הופחתו מכירות בניכוי הרווח הגולמי המבוקר, פחות שווי מלאי ביום הקובע, התוצאה הינה מלאי חסר עקב אירוע הפריצה (גניבה). ההבדל בין שתי השיטות היה מינורי (2%), לאור זאת הייתה הסכמה לעניין החוסר עובר לאירוע הפריצה.

נתונים:	שיעור רווח גולמי סטנדרטי
	מלאי פתיחה
	קניות
	מכירות
	מלאי ביום הקובע
14.9%	
2,094,396	
1,662,292	
1,586,872	
521,579	

<u>ש"ח</u>	<u>חישוב:</u>	שווי מלאי שעמד למכירה
3,756,688		פחות מכירות – עלות
<u>1,350,430</u>		מלאי צ.ל. טרם האירוע
2,405,258		פחות מלאי ביום הקובע
<u>521,579</u>		סה"כ שווי מלאי חסר – נזקי פריצה
<u>₪ 1,884,679</u>		
14.9%		מוכפל בשיעור רווח גולמי
<u>₪ 274,636</u>		נזק תוצאתי – אובדן רווחים

אודות מר דוד בכר, CLU, CFP, CFV:

מר בכר הינו בעל ניסיון רב והתמחה בעבודות חשבונאות חקירתית, ייעוץ מס, ניתוחים כלכליים, ייעוץ פנסיוני וחוות הדעת מקצועיות לעניין אובדן רווחים/הכנסות, אחריות מקצועית, הערכות שווי חברות, שווי מלאי לאחר אירוע פריצה/שריפה, מעילות והונאות, אובדן השתכרות ונזקי גוף, כעד מומחה בבתי משפט, בורר, מגשר, שמאי רכוש וחקלאות עצמאי וכיועץ מומחה לנזקי רכוש אלמנטרי ואובדן רווחים **בלשכת סוכני הביטוח בישראל**.

מר בכר הינו שמאי רכוש וחקלאות מוסמך בישראל, בעל תואר חתם מורשה בביטוח חיים (CLU) מטעם ה-American College והמכללה לביטוח בישראל. מתכנן פיננסי מוסמך (CFP) על-ידי מועצת התקנים לתכנון פיננסי (FPSB) ומוסמך כמעריך שווי מימון תאגידי (CFV), מטעם לשכת מעריכי השווי והאקטוארים הפיננסיים בישראל (IAVFA).